

Beleid vrijwilligerswerk algemeen

Documentverantwoordelijke: Voorzitter Raad van Bestuur
Datum vaststelling: 13-1-2005
Datum evaluatie: 1-9-2016
Soort document: Beleid
Bestemd voor: Alle medewerkers

Inhoudsopgave

Beleid vrijwilligerswerk algemeen	1
1. Inleiding	2
2. Visie op vrijwilligers	2
2.1 Visie op vrijwilligers	2
2.2 Uitgangspunten voor het vrijwilligersbeleid.....	3
3. Positie van vrijwilligers in de organisatie	4
4. Organisatie van het vrijwilligerswerk	4
5. Trends in vrijwilligersland	5
6. Opdracht voor uitwerking van beleid	6

1. Inleiding

Bartiméus kent al ruim 30 jaar vrijwilligerswerk. In alle sectoren helpen honderden vrijwilligers op zeer uiteenlopende manieren mee om het werk ten behoeve van onze bewoners zo goed mogelijk vorm te geven. Het vrijwilligerswerk is organisatorisch ondergebracht bij de sector Wonen.

De organisatie van vrijwilligerswerk staat de laatste jaren sterk in de aandacht. De maatschappelijke en economische waarde van vrijwilligerswerk wordt alom hoog ingeschat. Tegelijkertijd wordt steeds duidelijker, dat het vrijwilligerswerk door een snel veranderende samenleving onder druk staat. Mensen kiezen tegenwoordig bewuster voor invulling van hun tijd en vragen om werk, dat aansluit bij hun persoonlijke wensen en talenten. Bovendien is er een tendens, dat mensen zich minder lang willen binden aan activiteiten.

Bartiméus wil vorm geven aan een eigentijds en samenhangend vrijwilligersbeleid, dat recht doet aan de belangrijke plaats van vrijwilligers in ons werk. Bartiméus wil ook voor vrijwilligers een eigentijdse organisatie zijn waar het plezierig werken is.

In deze beleidsnotitie geeft de organisatie zijn visie op het vrijwilligersbeleid bij Bartiméus: Wat is de betekenis, de bijdrage en rol van vrijwilligers in onze organisatie? Daarnaast wordt ingegaan op de uitgangspunten voor beleid en de voorwaarden om dit beleid te realiseren.

Het beleid mondt uit in een opdracht aan de organisatie om het vrijwilligersbeleid verder gestalte te geven en te borgen in de organisatie met medeneming van de in dit beleid genoemde verbeterpunten.

2. Visie op vrijwilligers

2.1 Visie op vrijwilligers

De missie van Bartiméus luidt: *Als leven, leren, werken met een visuele beperking tot vragen leidt, is Bartiméus beschikbaar voor een passend, persoonlijk en professioneel antwoord.*

Centrale begrippen in het huidige beleid in dit verband zijn: Persoonlijke aandacht, vermaatschappelijking, normalisatie, kwaliteit van leven en benutten van talenten. Deze begrippen hebben onverkort betekenis voor het vrijwilligersbeleid.

In onze visie hebben vrijwilligers een aantoonbare meerwaarde in het realiseren van de visie en doelstellingen van Bartiméus. Vrijwilligers maken het ons mogelijk een zowel kwalitatief als kwantitatief beter, breder en gevarieerder pakket aan activiteiten te bieden. Zij zorgen er voor, dat bepaalde activiteiten en werkzaamheden worden uitgevoerd, die anders niet zouden kunnen plaatsvinden. We hanteren dan ook de volgende definitie:

Een vrijwilliger is iemand die vanuit een zekere eigen keuze en onbetaald in zijn/haar eigen tijd met een zekere regelmaat werkzaamheden verricht ten behoeve van cliënten van Bartiméus.

Vrijwilligers dragen bij aan het realiseren van de doelstellingen van de organisatie en zijn daarom van grote meerwaarde. Vrijwilligers leveren ook een bijdrage aan de wijze waarop de zorg- en dienstverlening plaats vindt: Persoonlijk, met aandacht en met het geduld, dat voor grote groepen van onze cliënten uit de aard van hun beperking zo nodig is. Zo kunnen wij extra service bieden en sluit het tegelijkertijd aan bij onze visie op vermaatschappelijking van de zorg: Niet alles wat wij onze cliënten aanbieden hoeft geprofessionaliseerd te worden.

Beroepskrachten zijn ondersteunend voor vrijwilligers en samen werken zij aan het verbeteren van de dienstverlening dan wel de leefwereld van onze cliënten.

Vrijwilligers leveren ook een belangrijke bijdrage aan de sfeer en cultuur van Bartiméus. Zij vormen een schakel naar de buitenwereld: Iedere vrijwilliger neemt zijn/haar eigen verhaal, ervaring, kennis, deskundigheid en eigen netwerk mee.

Vrijwilligers maken maatschappelijke betrokkenheid van de lokale samenleving zichtbaar, tastbaar en maken omgekeerd Bartiméus zichtbaar in die samenleving.

Bartiméus speelt actief in op 'nieuwe' vormen van vrijwilligerswerk. Inmiddels werken we veel samen met bedrijven, instellingen (MBO= maatschappelijk betrokken ondernemen) en scholen (Maatschappelijke stages). Het vrijwilligerswerk staat ook open voor bewoners en betaald personeel als deelnemer.

Daarnaast heeft Bartiméus ook een doel ten aanzien van de vrijwilligers zelf. Bartiméus wil mensen de mogelijkheid bieden hun vrije tijd zinvol en met plezier in te vullen, hun talenten te ontplooiën en sociale contacten te leggen. Ook het werken aan de C.V. middels het doen van vrijwilligerswerk krijgt tegenwoordig een steeds belangrijker rol in de keuze voor vrijwilligerswerk.

2.2 Uitgangspunten voor het vrijwilligersbeleid

Juist omdat vrijwilligers een wezenlijke bijdrage leveren aan de organisatiedoelstellingen, is het in het belang van bewoners, beroepskrachten, de organisatie en de vrijwilligers zelf, dat er een helder vrijwilligersbeleid is voor heel Bartiméus.

Vrijwilligersbeleid is dan 'het geheel aan voorwaarden welke nodig zijn om vrijwilligers binnen een organisatie tot hun recht te laten komen en hun eigen doelstellingen te laten nastreven op een zodanige manier, dat de doelstellingen van de organisatie daarmee gediend worden'.

Daarbij is het belangrijk om duidelijkheid te geven aan zowel beroepskrachten als vrijwilligers hoe met vrijwilligers wordt gewerkt in de organisatie.

Het vrijwilligersbeleid bij Bartiméus:

- Is gericht op het creëren van een aantrekkelijke leer- en werkomgeving.
- Is gericht op een ruime doelgroep (multicultureel, familie, jongeren, scholieren en bedrijven).
- Geeft vrijwilligers duidelijkheid over onze werkwijze ten aanzien van vrijwilligers.
- Geeft beroepskrachten houvast in het werken met vrijwilligers en waarborgt de kwaliteit van handelen van de vrijwilligers, onder andere door middel van een verplicht aan te leveren Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Vrijwilligers (potentiële) moeten van onbesproken gedrag zijn. Iemand die op enigerlei wijze in verband is gebracht als mogelijk plegger van grensoverschrijdend gedrag waarvan aangifte is gedaan bij de politie kan niet werkzaam zijn bij Bartiméus. Ook in geval van seponering zal van de diensten van de betreffende geen gebruik worden gemaakt.
- Geeft vrijwilligers de ruimte hun talenten maximaal te ontplooiën.
- Maakt integraal deel uit van het totale beleid.
- Geeft het management sturingsmogelijkheden om de instellingsdoelen te realiseren.
- Voorziet in borging en verbetering gericht op effectieve en efficiënte uitvoering.
- Voorziet in een regeling omtrent klachten en meldingen over vrijwilligers.

3. Positie van vrijwilligers in de organisatie

Vrijwilligers verrichten specifieke werkzaamheden binnen een organisatie en hebben op grond daarvan specifieke rechten en plichten. Vrijwilligers zijn binnen alle sectoren werkzaam. Zij voeren hun werkzaamheden uit onder (bege)leiding van een beroepskracht.

Daarbij hanteert Bartiméus de volgende uitgangspunten:

- Vrijwilligers verrichten werkzaamheden welke van toegevoegde waarde zijn, direct of indirect, ten behoeve van onze cliënten.
- Vrijwilligers vullen de beroepszorg aan, maar mogen deze niet vervangen.
- Vrijwilligerswerk is onverplicht en onbetaald maar niet vrijblijvend.
- Werkzaamheden leiden tot persoonlijke ontplooiing van zowel de cliënt als de vrijwilliger.

4. Organisatie van het vrijwilligerswerk

Het optimaal functioneren van de vrijwilligers is van het grootste belang. Daarnaast zal de structuur moeten passen bij het belang, dat Bartiméus hecht aan het werk van de vele vrijwilligers in onze organisatie en de ambitie om vorm te geven aan een eigentijds en samenhangend vrijwilligerswerk.

Hiervoor moeten de verantwoordelijkheden ten aanzien van het vrijwilligerswerk op alle niveaus van de organisatie beschreven te zijn. In deze notitie beperken wij ons tot directie- en clusterniveau.

De verantwoordelijkheid voor het vrijwilligersbeleid bij Bartiméus ligt bij de sectordirecteur Wonen. Deze is eindverantwoordelijk voor het ontwikkelen van een samenhangend beleid binnen de kaders van deze notitie, voor het opstellen, vaststellen, jaarlijks evalueren en bijstellen van het vrijwilligersbeleid, het bijhouden van relevante externe ontwikkelingen en het vertalen hiervan naar de eigen organisatie, afstemming van de organisatiedoelen en wensen van de vrijwilligers.

De sectordirecteur is tevens eindverantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van het vrijwilligersbeleid ten behoeve van de gehele organisatie.

Om het vrijwilligersbeleid te positioneren en te borgen is een clustermanager verantwoordelijk voor de ontwikkeling, organisatie en implementatie van het vrijwilligersbeleid voor heel Bartiméus. De clustermanager maakt deel uit van de sector Wonen, maar werkt nauw samen met alle sectoren. De clustermanager heeft tevens een adviesfunctie voor de sectoren. De teamleider Vrije Tijd en Vrijwilligerswerk is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. Er is één coördinator vrijwilligerswerk, die de uitvoering van het vrijwilligerswerk op de locaties coördineert. De coördinator wordt aangestuurd door de teamleider van Vrije Tijd en Vrijwilligerswerk.

Het verdient aanbeveling in vervolg op deze notitie in ieder geval beleid uit te werken ten aanzien van:

- Het ontwikkelen en bewaken van de taakafbakening tussen betaalde krachten en vrijwilligers/mantelzorgers
- De ontwikkelingen in het vrijwilligerswerk en de samenleving, die van belang zijn voor het werk in de eigen organisatie en de vertaling naar veranderingen.

5. Trends in vrijwilligersland

In het actuele vrijwilligerswerk is een aantal nieuwe trends waarneembaar. Zo wil de vrijwilliger anno nu zich niet voor onbepaalde tijd binden aan één organisatie of één club. De hedendaagse vrijwilliger overweegt zorgvuldig waar hij zijn/zij haar vaak schaarse vrije tijd voor inzet en zet dit af tegen concurrerende vrijetijdsbestedingen. De vrijwilliger zet zich bij voorkeur in voor korte projecten, waarvan de looptijd beperkt is en waarbij zijn of haar taak duidelijk is omschreven. Daarnaast proberen vrijwilligersorganisaties het werk aantrekkelijker te maken, door het werk te professionaliseren (functieprofielen/taakomschrijvingen voor alle vrijwilligers) en in voorkomende gevallen te honoreren met een vrijwilligers- of onkostenvergoeding, cursusaanbod, excursies of cadeautjes. Ook voor het opzetten van systemen om vrijwilligers die af en toe iets willen doen te kunnen benaderen zijn nieuwe oplossingen.

Een andere nieuwe trend is Erkenning van Verworven Competenties (EVC), het erkennen van de waarde van vrijwilligerswerk door een (potentiële) werkgever.

Om nieuwe doelgroepen van vrijwilligers aan te boren is reeds op de locaties Doorn en Zeist gerichte actie ondernomen. Voor de locatie Ermelo zal actie ondernomen worden. Denk hierbij aan:

- MBO: Maatschappelijk Betrokken Ondernemen, d.w.z. het betrekken bij of inzetten van het bedrijfsleven voor het vrijwilligerswerk (bijv. door middel van werknemersvrijwilligerswerk)
- Maatschappelijke stage voor scholieren: Een stage voor het voortgezet onderwijs binnen een vrijwilligersorganisatie

Een andere trend is de opvatting van vrijwilligerswerk als instrument tot participatie, tot “goed burgerschap”. Juist voor de mensen die aan de zijlijn staan kan vrijwilligerswerk leiden tot een zinvolle dagbesteding, tot een beter zelfbeeld en soms zelfs tot een regulier betaalde baan. Wanneer doelgroepen hierin goed begeleid worden, is hier een enorm reservoir aan vrijwillige inzet beschikbaar. Voor de vestiging Doorn is dit laatste eerder uitzondering dan regel, vanwege de kwetsbaarheid van bewoners.

In toenemende mate wordt professionele ondersteuning van het vrijwilligerswerk geboden, middels vrijwilligerscentrales, steunpunten of vrijwilligerscoördinatoren die grotere instellingen binnen de eigen organisatie aanstellen. Hoewel vrijwilligerswerk wordt erkend als eigenstandig domein, is nog niet duidelijk of en zo ja, welke plek het vrijwilligerswerk gaat innemen in de nieuwe WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Verder is er een toenemende trend om social media in te zetten. Dit is een prima instrument voor vrijwilligersorganisaties. Denk maar aan de publiciteit voor activiteiten of aan het werven van sponsors en het aantrekken en binden van vrijwilligers. Zo zijn er meer toepassingen te noemen.

6. Opdracht voor uitwerking van beleid

De ervaring uit de afgelopen jaren heeft een aantal aandachtspunten opgeleverd:

- Er is behoefte aan meer duidelijkheid over het belang en de positie van de vrijwilligers. Het expliciteren hiervan kan tevens een gunstige uitwerking hebben op de erkenning van de groep.
- In de beleidsontwikkeling krijgen vrijwilligers een nadrukkelijker plaats. Ontwikkelingen - intern en extern - moeten voortdurend beoordeeld worden op hun betekenis voor de grote groep vrijwilligers.
- Het begeleiden van vrijwilligers vraagt tijd van beroepskrachten. Een grotere betrokkenheid van beroepskrachten bij het inzetten van vrijwilligers is gewenst. Daarbij is het van belang, dat zowel op team- als op clusterniveau het vrijwilligerswerk regelmatig een agendapunt is in het overleg.

Speciale aandacht in de uitwerking van het beleid wordt gevraagd voor:

- Positie van vrijwilligers in de organisatie (procedure meldingen en klachten over vrijwilligers)
- Taken en taakafbakening:
 - soorten vrijwilligerswerk
 - taken vrijwilligers /functieomschrijving
 - taakafbakening vrijwilligers /beroepskrachten
- Werving, selectie en introductie, denk aan:
 - introductie (programma, informatie)
 - begeleiding en scholing vrijwilligers
 - jaarlijks budget beschikbaar stellen

- Informatie en inspraak:
 - inspraakregeling en inspraakorgaan
- Materiële voorwaarden:
 - onkostenvergoeding
 - declaratieregeling
 - verzekeringen
- Geschillen:
 - regeling bij onenigheid vrijwilligers onderling
 - regeling bij onenigheid vrijwilligers en beroepskrachten
 - procedure klachten van en over vrijwilligers
- Evaluatie